

ዝሓዝናዮ ኣይነቓልል

ከይንኣቱ ናብ

ዕንፅል-ፅል

ኣብ ውዲት አግኣዚያን
አመልኪቱ ዝተዳለወ ትንተናዊ
ፅሑፍ

ሳልሳይ (iii) ክፋል Part – Three (iii)

ካብ ህዳሰ ኢትዮጵያ

ጉንቦት 7፣ 2009 ዓ.ም.

መቐለ

Table of Contents

1	መጻተዊ.....	Error! Bookmark not defined.
2	አካልላ ሃገራት አፍሪካ	Error! Bookmark not defined.
3	ርክብ ኢትዮ-ኤርትራ.....	Error! Bookmark not defined.
3.1	እጃም ትምክህቲ ኣብ ሓድነት ኢትዮ-ኤርትራን.....	Error! Bookmark not defined.
3.2	እጃም ሻዕብያ ኣብ ሓድነት ኢትዮ-ኤርትራን.....	Error! Bookmark not defined.
4	ኩነታት ኢትዮጵያን ኤርትራን ድሕሪ ውድቀት ስርዓት ትምክህቲ.....	Error! Bookmark not defined.
4.1	ሐዚ ዘሎ ኩነታት ኢትዮጵያ	Error! Bookmark not defined.
4.2	ሐዚ ዘሎ ኩነታት ኤርትራ	Error! Bookmark not defined.
4.3	ፀባን ጠስምን ከመይ ተወሃህዶ?.....	Error! Bookmark not defined.
5	ምንቅስቃስ አግአዚያንን ውዲቱን.....	14
5.1	ምንቅስቃስ አግአዚያን.....	14
5.2	ሳዕቤን ውዲት አግአዚያን.....	17
5.3	ትግራይ ትግርኛ (አግአዚያን) ብሓቂ ንህዝቢ ትግራይ ብምሕሳብ ዶ ኢትዮጵያ ናይ ምብትታን ውዲት?	18
5.4	ትግራይ ትግርኛ (አግአዚያን) ብሓቂ ንህዝቢ ኤርትራ ብምሕሳብ ዶ ዋላስ ካሊኦ ውዲት?	20
6	መጠቃለሊ.....	21

ካብ ካልኣይ ክፋል ዝቐፀለ

- ቀዳማይ ክፋል መእተዊ፣ ኣካልላ ሃገራት ኣፍሪካ፣ ኣብ ርክብ ኢትዮ-ኤርትራ እጃም ትምክሕቲ ኣብ ሓድነት ኢትዮ-ኤርትራን
- ካልኣይ ክፋል ኣብ ርክብ ኢትዮ-ኤርትራ እጃም ሻዕብያ ኣብ ሓድነት ኢትዮ-ኤርትራን፣ ኩነታት ኢትዮጵያን ኤርትራን ድሕሪ ውድቀት ስርዓት ትምክሕቲ
- ሳልሳይ ክፋል ምንቅስቓስ ኣግኣዚያንን ውዲቱን ምስ መጠቓለሊ

ንዝኾነ ሕቶን ርኢቶን ብ hidaseethiopia@yahoo.com ክበፅሓኒ ይኽእል።

ሰናይ ንባብ

ሀዳሰ ኢትዮጵያ

ጉንበት 7፣ 2009 ዓ.ም.

5 ምንቅስቓስ ኣግኣዚያንን ውዲቱን

5.1 ምንቅስቓስ ኣግኣዚያን

ናይ ኣግኣዚያን ኣተሓሳስባ እንትረኣ ናይ ሸም ኣፈላላይ እንተዘይኮይኑ ካብ ደርጋዊያን፣ ንጉሳውያን (ትምክሕታውያን) ስርዓታት፣ ካብ ናይ ሻዕብያ ስርዓት ፈጸሙ ዘይፍለ ህልም ዝበለ ፀረ ህዝቢ እዩ።

- **ንጉሳዊን ደርጋን ስርዓት** መሰል ብሄር ብሄረሰባት ብምዕፋን ብሸም ናይ ኢትዮጵያ ሓድነት ኣብ ኩሎም ብሄር ብሄረሰባትን ህዝብታትን ኢትዮጵያ ብሄራዊ ወፅዓ የብፅሑ ነይሮም፣ ብሄር ብሄረሰባት ኢትዮጵያ መንነቶም ክክሕዱ፣ መንነቶም ብሸም ሓንቲ ኢትዮጵያ ሓዲ ህዝቢ ናይ ኣምሓራ መንነት ክሕዙ፣ ብቋንቋኦም ከይመሃሩ፣ ከይዳነዩ፣ ከይዛረቡ ፅዕንቶታት ይገብሩ። ነዚ ዘይፍፅም ከም ካልኣዊ ዜጋ ዝረኣየሉ ጉዳይ ነይሩ።
- ቅዋም ወይ መርገዒ **ስርዓት ሻዕብያውን** ህዝቢ ኢትዮጵያ ብፍላይ ከዓ ህዝቢ ኣምሓራ ከም ህዝቢ ፀላኢ ህዝቢ ኤርትራ ከምዝኾነ፣ ከምቲ ደርጊን ዘውዳዊ ስርዓትን ዝብልዎ መሰል ብሄር ብሄረሰባት ዝበሃል ክለዓል ከምዘይብሉ፣ ንሓድነት ኤርትራ ናብ ሓዲጋ ዘእቱ ከምዝኾነ ብግልፂ ዝፍለጥ እዩ። እዚ ከዓ ፀረ ህዝብነት እዩ።
- **ናይ ኣግኣዚያን ኣተሓሳስባ ድማ** ንህዝቢ ብዘርኢን ብሃይማኖትን ብምፍላይ ገሊኡ ፈታዊ ገሊኡ ፀላኢ ገይሩ ዘቐምጥ እዩ። ህዝቢ ኣምሓራ ንህዝቢ ትግራይ ትግርኛ ፀላኢኡ ከምዝኾነን ደቂቡሉ ከምዘይሓድርን፣ ህዝቢ ትግራይ ትግርኛውን ንህዝቢ ኣምሓራ ፀላኢኡ ከምዝኾነ፣ ኣስላማይ ከሓዲን ዓዲ የብሉ ዓውዲ የብሉ፣ ሰጥለበጥ ኢሉ ዝነበር እንተኾይኑ ግርም እንተዘይኮይኑ ግን ትግራይ ትግርኛ ለቐቐ ክኸድ ዝብል ኣተሓሳስባ እዩ። ካልኣት ኣብቲ ኣግኣዚያን ትግራይ ትግርኛ ዝብልዎ

ዝርከቡ ብሄር ብሄረሰባትውን ዕፃኣም ከም ናይ ኣስላማይ ከምዝኾነ ከይተሰከፉ ተጠሊዖም ይዛረቡ። ናይ ኣግኣዚያን ከዓ ዝኸፍኦ ካብ ናይ 19 ክፍለ ዘመን ኣተሓሳስባ ዘይወፀን ህልም ዝበለ ናይ ፋሽስት ኣተሓሳስባ እዩ።

ኣብዙ ሓዚ እዋን ብሽም ኣግኣዚያን ኢና ዝብሉ ኣብ ማሕበራዊ ሚድያ ብስፍሓት ምንቅስቓስ ጀሚርኖም ዘለዉ ፀብብቲን ተስፊውቲ ትምክሕቲን ሓይሊታት፣

ህዝቢ ኢትዮጵያን ህዝቢ ትግራይን በፂሒዎ ዘሎ ደረጃ ምዕባለን ሰልጣነን፣ ኣብ ዴሞክራሲ መዳይ ኣጥፊይዎ ዘሎ ኣተሓሳስባ ዘይፈልጡ፣ ንዘመናት ደቂሶም ፀኒሖም ሓዚ ዝበራብሩ ዘለዉ ብናይ 19 ክፍለዘመን ኣተሓሳስባ ዝምርሑ ሓርበኛታት ኢና፣ ጠባቢታት ትግራይ ትግርኛ ኢና በሃልቲ ዝገብርዎ ምንቅስቓስ ህዝቢ ትግራይ እንትሪኢ ብጣዕሚ ደንፀይዎ ኣሎ። ህዝቢ ትግራይ ብዘይ ምንም ናይ ሃይማኖት፣ ብሄርን ስታን ኣፈላላይ ከቲቱ ድሕሪ መሪር ብረታዊ ቃልሲ፣ ድሕሪ ከቢደ መስዋእቲ፣ ድሕሪ ልዕሊ 60 ሺሕ ምሩፃት ቀያሕትን ፀለምትን ደቁ ምኽፋል፣ ድሕሪ ልዕሊ 100 ሺሕ ኣካል ሰንክልና ምኽፋሉ፣ ኮታሰ ድሕሪ ኣብ ሕድሕድ ናይ ትግራዊ ዝ ዝኣተወ መስዋእቲ ተቓሊሱ ዘረጋገዎ ም

- መሰል ማዕርነት ብሄር ብሄረሰባትን ህዝብታትን፣
- መሰል ማዕርነት ስታ፣ እምነታትን ሃይማኖታትን፣

ብሽም ኣግኣዚያን ኢና በሃልቲ ውልቀ ሰባት፣ ህዝቢ ትግራይ ተቃሊሱ ዘረጋገዎም መሰላት ከምንጥልዎ እንትሰብክዎን፣ እዚ እምስ ዝገባቡ እዮም ምሕረት የውርደሎም ይብሎም ኣሎ።

ናይ ኣግኣዚያን ኣተሓሳስባ ንገለገለ ዝተገርሁ ወገናትና፣ ፀቢብነት ከባቢያዊነት እናበልኩም ትግራዊ ኣይትኸፋፍልዎ፣ ኩሉ ትግራዊ ፀቢብነት ዝበሃል የብሉን ንዝብሉ ኣሓትና፣ ኣግኣዚያዊነት ዋና መርኣዮ ወይከዓ መምሃሪ ጫፍ ፀቢብነትን ተስፊውቲ ትምክሕት ምጳኑን ፀቢብነት ኣተሓሳስባ ከም ተጋሩ ከይኣናኣስና ክንቃለሶ ዝግባእ ፀገምና ምጳኑ ብግልፂ የሪኤና። ምኽንያቱ ንህዝቢ ትግራይ ኣይሓለፈልካን፣ ቀደም እውን ሎሚ እውን ምስተወፃዕካ ኢኻ፣ እዞም ህዝብታትን ብሄር-ብሄረሰባትን ኢትዮጵያ ቀንዲ ፀላእትኻ እዮም፣ ደቂሶምልካ ኣይሓድሩን። ስለዚ ተነፂልካ ናይ ኣግኣዚያዊነት መንግስቲ መስሪትካ ምስ ናይ ኤርትራ ኣሓትካ ኮይንካ ኣብ ውሽጥኻ ዘለዉ እምነታት እስልምናን ካልኣት ኣናሳ ብሄራትን ጓዕዞካን ፀቂጥካን ብሰላም ክትነብር ኢኻ እዮም ዝብልዎ ዘለዉ። እሞ እዚ ደኣ ህልም ዝበለ ፀቢብነት ኮይኑ ቀፂሉ ናብ ትምክሕቲ ዝሰጋገር ውዲት እምበር ካሊ እንታይ ክበሃል ይኸእል።

ፀቢብነት ማለት እኪ ብውፅኢት መግዛእቲ ትምክሕታዊ ስርዓት ዝተፈጠረ ኮይኑ ካብ ዴሞክራሲያዊ ሕቶ ሓሊፉ ብፀረ ዴሞክራሲ ዝተላዕጠጠ ዝኣትን ውፁዓት ህዝብን ዘይፈላሊ፣ ንሓደ ህዝቢ ከም ህዝቢ ብፀላኢነት ብምፍራጅ ሕነ ንምፍዳይ ዝንቀሳቐስ ሓይሊ እዩ። ኣብ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት እውን ልዕልነቱ ከረጋግፀ ዝፅዕር ኣተሓሳስባ፣ ናይ ሕሉፍ መግዛእቲ ሒሳብ ንምውርራድ ማዕረ ተሳትፎን ተጠቃሚነትን ዝብል

መትከል ፈገግ ዘይቐበልን ከም ውርደት ዝቐፅር እዩ ፀቢብነት። ስለዚ ናይዚ ትኽክለኛ ሞዴል መግለጺ ኣብ ትግራይና ሓዚ ሓዚ ዝረኣይ ዘሎ ዓይነት ኣፍጢጡ ዝወፀ ናይ ኣግኣዚያን ምንቅስቃስ እንትኾን፣ ኣብ ኣሮሚያ ከባቢ ከዓ ኩሉ ዝፈልጦ ናይ ኣነግ ምንቅስቃስ እዩ።

ብቲ ካሊእ ገፅ ድማ ትምክሕቲ ማለት ብሽም ሓድነት መሰል ብሄር ብሄረሰባትን ህዝብታትን ብግልጺ ብምክሓድ መንነቶም ገዲፎም መንነት እቲ ናይ ሓድነት መግለጺ ዝብልዎ ብሄር /ኣምሓራ/ ክላበስ ዝገብር ፀረ ዴሞክራሲ ኣተሓሳስባ እዮም። ብዛዕባ መሰል ብሄረሰባት እንትለዓል ሃገር ንምብታን ዝዓለመ እዩ ዓሪፍኩም ተቐመጡ ወይ ትጭፍለቑ ዝብል ኣተሓሳስባ እዩ። ኣግኣዚያን ድማ ነዚ ኣተሓሳስባ ንምውራስ ይመስል መንግስቲ ኣግኣዚያን ምስተፈጠረ ኣናሳ ዝበሃሉ ኣብ ትግራይን ኣብ ኤርትራን ዘለዉ 8 ብሄር ብሄረሰባት ናይ ትግራዊ ልዕልነት ተቐቢሎም ሰጥ ለበጥ ኢሎም ክግዝኡ ከምዘለዎም ኣግኣዚያን እንተይተሰከፉ ተጠሊዖም ይዘረቡ። እሞ ናይ ኣግኣዚያን ነገር ብሓደ ወገን ንትግራዊ ካብ ኣሓቱ 80 ብሄር ብሄረሰባትን ህዝብታትን ኢትዮጵያ ነገሎም ንበይንኻ ነፃ መንግስቲ ክትፈጥር ዝብል ናይ ፀቢብነት ኣተሓሳስባ እንተሰጉሙ ብቲ ካሊእ ገፅ ድማ ንቶም ኣብ ትግራይን ኤርትራን ዘለዉ ኣናሳ ብሄረሰባት ጨፍሊቕኻ ከም ካልኣዊ ዜጋ ምቁፃር ዝብል ናይ ትስፋው (ተስፈኛ) ትምክሕቲ ኣተሓሳስባ ዶ ኣይበሃልን?

ብዝኮነ ኣግኣዚያን ዝብል ኣተሓሳስባ ናይ ፀቢብነት ሓደጋ ክሳብ ክንደየናይ ሓደገኛ፣ ንህዝቢ ብፀላኢነት ዝፍርጅ፣ ንሃይማኖታት ብፀላኢነት ዝፍርጅ ፀረ ዴሞክራሲን ፀረ ህዝብን ኣተሓሳስባ ኮይኑ ዕድል እንተረገጡ ካብኡ ሰጊሩ ናብ ትምክሕቲ ከምዘተስፋው ብግልጺ ዘርኣዩ ምንቅስቃስ እዩ።

- ህዝቢ ትግራይ 17 ዓመት ብረት ኣልዒሉ እንትቃለስ ናይ እምነትን ሶታን ኣፈላላይ እንተይፈጠረ፣ ተባዓይ ኣንስታይ፣ መንእሰይ ሽማግሌ፣ ኣሰላማይ ክስታናይ፣ ቀሺ ሓጂ፣ ትግራዊ ኢሮብ ኩናማ ብዘይ ኣፈላላይ ተቐቢሶም፣ ደሞም ኣፍሲሶም፣ ኣካሎም ከፊሎም፣ መስዋእቲ ኮይኖም ኣብ ሓደ ጉድጓድ ተቐቢሮም ከብቅዑ ሓዚ ብኣግኣዚያን ኢና በሃልቲ ኣሰላማይ ዓዲ ዮብሉን ናይ ኣዕራብ ግብፂ ወኪላት እዮም፣ ካብ ትግራዊ ወፃኢ ዘለዉ ብሄረሰባት በዝዓ ዓይም ካልኣይ ዜጋ ኮይኖም ክቐመጡ ክፈርዱሎም ከለዉ ዓብዩ ግፍዒ እዩ።
- ህዝቢ ኣምሓራን ህዝቢ ትግራይን ኣንፃር ደርጊ ዝግበር ቃልሲ ሓቢሮም ዝተቃለሱ፣ ስጋይ ስጋኻ፣ ንመስዋእቲ ኣነ ክቅድም ኣነ ክቅድም እናበሉ እናተሓጋዘኹ፣ እናተሓላለዩ ዝመፁ ህዝብታት ከም ፀላኢታት ክፈራረጁ ዓገብ፣ ገለ ትምክሕቲ ሓይሊታት ነዚ ናይ ኣግኣዚያን ኣተሓሳስባ ሓዘም ንትግራዊ ክጭፍጭፉ ዝገበርዎ ፈተና ብህዝቢ ኣምሓራን ብህዝቢ ጎንደርን ከምዝፈሸለ ባዕሎም እቶ ዝተጎድኡ ዜጋታትና ኣብ ብጣዕሚ ብዙሓት መድረኻት ነጊሮምናን ምስክርነቶም ሂቦም እናሃለዉ ና፣ ፀላእትኻ ህዝቢ ኣምሓራ እዩ ምባል ዓገብ እዩ።

ናይ ኣግኣዚያን ድሌት ተግባራዊ እንተኾይኑ ከምቲ ሻዕብያ ድሕሪ ነፃነት ኮይንዎ ዘሎ ንዘይምዃን ምንም መረጋገጺ የብሉን። ፀረ ህዝቢ ያው ፀረ ህዝቢ እዩ። ፀረ ህዝቢ ኣምሓራ ዝኾነ ሓይሊ ፀረ እቲ ይውክሎ እዩ ዝብል ህዝቢ እዩ። ሻዕብያ ፀረ ህዝቢ ኢትዮጵያ (ፀረ ህዝቢ ትግራይ ምዃኑ ኣብ 1977 ዓ.ም. ዝፈፀሞ ተግባር፣ ፀረ ህዝቢ ኣምሓራ፣ ፀረ ኩሎም ህዝብታት ኢትዮጵያ) ከምዝነበረ ካብ ፕሮፖጋንዳኡን ናይ ቃልሲ ስልቱን ኩሉ ዝፈልጦ እኳ እንተኾነ ፀረ ህዝቢ ኤርትራ ምዃን ግን ቀሊል ዘይበሃይ ይጠራጠር ነይሩ እዩ። ብጭቡጥ ግን ሓዚ ንሪኦ ዘለና ኣብ ህዝቢ ትግራይ ኣብ 1977 ዓ.ም. ዝፈፀሞ ፀረ ህዝቢ ተግባር፣ ኣብ ህዝቢ ኤርትራ ብዝኸፍኦ ን26 ዓመታት ኣጠናኺሩ ብምቕፃል ኤርትራ ኣብ ብርሰት ዘላ ሃገር ክትበሃል በቐዓ። ናይ ኣግኣዚያን ኣተሓሳስባውን ካብዚ ዝፍለ ኣይኮነን፣ ንህዝቢ ትግራይ ካብ ሓዉ ዝኾነ 90 ሚልዮን ህዝቢ ኢትዮጵያ ነጊሎም ተቓሊሱ ዘረጋገፀም ዓዎታቱ ብእግሩ ክረገፀም ይሰብክዎ ኣለዉ። እዞም ፀብብቲ ሓይሊታት እዚኦም ንህዝቢ ትግራይ ሎሚ 84 ሚልዮን ህዝቢ ኢትዮጵያ ፀላኢኻ እዩ እንትብልዎ ፅባሕ ትግራይ ትግርኚ ነኒባዕሉ ራያ፣ እንደርታ፣ ክልተኣውላዕሎ፣ ዓጋመ፣ ዓድዋ፣ ኣኸሱም፣ ሸረ፣ ወልቃይት፣ ሓማሴን፣ ሰራየ፣ ኣኮሎማይ፣ ወዘተ እናበሉ ብፀቢብነት ተወጢሩ ክዋዳእን ክጣፋእን፣ ንብሄራት ኮናማ፣ ኢሮብ፣ ዓፋርን ካልኣት ብሄራት ኤርትራን ከም ባራዩ ወይ ካልኣይ ዜጋ ክቆፅሮም፣ ክርስትና መንግስታዊ ሃይማኖት ብምግባር ካልኣት እምነታት ኣፍልጦ ክስእኑን ክግለሉን ንምግባር እዮም ዝሓስቡሉ ዘለዉ። እዋይ ጉድ እዚይስ ካብቲ ብሄረይ፣ ሃይማኖተይ፣ ወገነይ፣ ትብሎ ወዲ ሩባይ፣ ትብሎ ከምዚ ዓይነት ናይ ጥፍኣት ድግስ ክድግሰልካ እንተሎስ እንታይ ትብል?

5.2 ሳዕቤን ውዲት ኣግኣዚያን

ኣብዘለናዮ 21 ክፍለዘመን ብዓለም ሕብረተሰብን ብሕቡራት መንግስታትን ኣፍልጦ ዝተውሃበን ሉኣላዊ መንግስታት ብሽም ናተይ ብሄር ከይዱኒ፣ ወይከዓ ናተይ ሃይማኖት፣ ዓሌት ሓው ሓፍቲ ከይዱኒ ኣብ ክልተ ሰለስተ ተበታቲኑኒ ኢልካ ምልዕዓል ብምፍጣር ንምብትታን ምንቅስቃስ ዘይቅኑዕን ናብ ሕድሕድ ኩናት ዘእቱ ሕቶ እዩ እንተተበሃለ ምግናን ኣይኾንን። ንኣብነት ኣብዙ ሕዚ እዋን ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያታት ኣግኣዚያን ብዝብል ኣተሓሳስባ ታሪኻት ሃገርና ኣጣሚሞም ብምቕራብ፣ ኣብ ሞንጎ ህዝብታትና ዝፍጠር ዘሎ ናይ ምክእኣልን ዴሞክራሲያዊ ኣተሓሳስባ ዝሸርሸር ፕሮፖጋንዳ እንትንዛሕ ንርኢን ንሰምዕን ኣለና። እዚ ዱሑር ኣተሓሳስባ እዚ ኣብ 21 ክፍለዘመን ምልዓሉ ክሳብ ክንደይናይ ኣብ ህዝቢ ዘለዎም ንዕቀት እዩ ዘርኢ።

ኣብ ዝሓለፉ ስርዓታት ዝባሃሉ ዝነበሩን ሓዚ ተቃሊስና ዘወገድናዮም ብሂላት “ሰማይ ዓንዲ የብሉ ኣስላማይ ዓዲ የብሉ” ዝብል ድሑር ኣተሓሳስባ ሎሚ ኣብ 21 ክፍለዘመን ብኣግኣዚያን ክትሰምዕ መሕፈሪ እዩ። መቐለ ትግራዊይ እናሃለወ ሃይማኖቱ ኣስላማይ ብምዃኑ ክናሾ ወይ ከም ካልኣይ ዜጋ ክቆፀር ዓገብ እዩ። ብሽም ኣግኣዚያን ካብ ትግራዊይ ወፃኢ ዘለዉ ኣሓት ህዝብታት ኢትዮጵያ ምፅራፍን ምንሻውን ክትሰምዕ መፀየፊን መሕፈሪን እዩ። ኣብዝሓለፉ ናይ ዓቀይቶትን ትምክሕትን ስርዓታት ዘጋጥሙ ዝነበሩ ባዕዳውያን

ወረራታት ህዝብታት ኢትዮጵያ ዝበፀሐም ዝነበረ ወፅዓን ብዝበዛን ንጎኒ ብምግዳፍ ኣስላማይ ክስታናይ እንተይበሉ፣ ብሄር እንተይፈለዩ፣ ካብ ጫፍ ናብ ጫፍ ከቲቶም ከምዘይመከቱ ሕዚ ብኣግኣዚያን ነዞም ዜጋታትና ከም ፀላኢ ወይ ዓዲ የብሉ ዓውዲ የብሉ ምባል ብጣዕሚ ኣፀያፊ እዩ። እዚውን ፀቢብነት ክሳብ ክንደይ ፀረ ህዝብን ፀረ ዴሞክራሲን ምጃኑ ኩልዕ ኣቢሉ የርኢ።

እዚ ብኣግኣዚያን ኢና በሃልቲ ዝለዓል ዘሎ ኣተሓሳስባ ፀቢብነት ዝወለዶ ሕቶ ትግራይ ትግርኛ ሓዚ ዝረኣ ዘሎ ሓዲሽ ክስተት ኣይኮነን፣ ቅድሚ ሓዚውን ብተመሳሳሊ ብምብራቓዊ ሸነኽ ጎረቤት ሃገርና እዚ ሕቶ ብኣተሓሳስባ ጥራሕ ዘይኮነት ብኣይሊ ንምትግባር ተፈቲኑ ብቅልፅም ኢትዮጵያውያን ክፈሸል ኪኢሉ እዩ። እዚውን ሶማሊያ ድሕሪ ካብ ባዕዳዊ መግዛእቲ ሓራ ምውፃኣ መንግስቲ ሶማሊያ ካብዚ ሓዚ ንሰምዖ ዘለና ናይ ኣግኣዚያን ጉጉይ ኣተሓሳስባ ብምብጋስ ንሃገርና ኢትዮጵያ ክሳብ ወራር ምፍፃም በፂሓ እዩ። ናይቲ ወራር መበገሲ ድማ ብሄረ ሶማሊያ ብምኽንያት ባዕዳዊ መግዛእቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ክብተኑ ስለዝተገበረ /ኣብ ኢትዮጵያ፣ ኣብ ጁቡቲ፣ ኣብ ኬንያን ኣብ ባዕላ ሶማሊያን/ ብኣይልና ከነምልሶም ኢና ኢሎም ክሳብ ሩባ ኣዋሽ ዶብና እዩ ኢሎም ናኮቲብ ዘለዎ ባንዴራ ሓዞም ክልተ ጊዜ /ብደርግን ብሃ/ስላሰን/ ወረርምና እዮም። ንሕና ኢትዮጵያውያን ከም ኣባታትና ኣሕፊርና መሊስናዮም፣ ኣብ መወዳእትኡ ነገባዕሎም ተናኺሶም ተበቲናም ተሪፎም።

ሓዚ 4 ብሄር ኣብ ኤርትራ ስለዘሎ፣ ኣብ ጁቡቲ፣ ሶማሊያ፣ ኬንያ፣ ሱዳን ተመሳሳሊ ብሄር ስለዘሎ ብሄርና ክነምፅእ ብዝብል ኣተሓሳስባ ምቕስቃስ ናብ 19 ክ/ዘ ምምላስን ዱሑር ኣተሓሳስባን እዩ ምባል ይከኣል። ኣብዙ ሓዚ እዋን ከም ስዒድ-ባሬ ዝገበሮ ንምግባር ብሄረ ትግርኛ ንኣኻኽብ ዝበሃል ዘረባ ናይ ሶማሊያ ዕፃ እምበር ካለእ ምንም ረብሓ የብሉን።

5.3 ትግራይ ትግርኛ (ኣግኣዚያን) ብሓቂ ንህዝቢ ትግራይ ብምሕሳብ ዶ ኢትዮጵያ ናይ ምብትታን ውዲት?

ብሱሩ ኸ ናይ ኣግኣዚያን ዝብል ምንቕስቓስ ብሓቂ ንተጋሩ ብምሕሳብ ድዩ ዋላስ ንዘመናት ክብራን ሉኣላዊነታን ሓሊፍ ዝነበረት ሃገርና ኢትዮጵያ ንምብራስ? ብሓቂ ተጋሩ ካብቲይን ካብትይን ኣኻኺብካ ካብቲ ዝነበርዎ ሰርዓት ብዝሓሸ ክምርሑን ካብቲ ዘመዝገብዎ ኢኮናሚያዊ ልምዓት ብዝበለፀ ንዘመዝገቡ ብምሕሳብ ድዩ ዋላስ ዝተዳኸመትን ዝተበታተነትን ኢዮጵያ ጋህዲ ብምግባር ሕልሚ ብሕታዊ ተጠቓሚነት ሩባ ኣባይ ጎረባብቲ ንምርግጋፅ? ዋላስ ፃምእ ሰልጣን ፀብብቲ ሓይልታት ትግራይ ትግርኛ ንምርዋይ?

ተጋሩ ኣብ ትግራይን ኣብ ኤርትራን ስለዘለዉ ብሓደ ነምፃዮም እንተተባሂሉ፣ ኣብ ትግራይ ዝርከቡ ብሄረ ኢሮብ (ሳሆ) ብሄረ ኩናማ ኸ ናበይ ክኹዱ? ኣብ ኤርትራ ዝርከቡ ካብ ብሄረ ትግራይ ወይ ትግርኛ ወፃኢ ዘለዉ 8 ብሄራት ከ እንታይ ክኹኑ ? ንበይናም ነፃ መንግስታት ድዮም ዋላስ ምስ ትግራይ ትግርኛ? ዋላስ

እዚኣም ኣናሳ ስለዝኾኑ ከምቲ ኣሰላማይ ዓውዲ ዮብሉ ዓዲ ዮብሉ ዝብል ናይ ኣግኣዚያን ፈኸራ ካልኣይ ዜጋ ኮይኖም ክነብሩ? እንድሕር እዞም ኣብ ኤርትራን ትግራይን ዝርከቡ 8 ኣናሳ ብሄራት ሓቢሮም ምስ ትግራዊይ ክነብሩ ኣግኣዚያን እንተፈቓደሙሎም ንምንታይ ደኣ ንኢትዮጵያዊ ትግራዊይ ካብ ኣሓቱ 80 ብሄር ብሄረሰባት ኢትዮጵያ ምንጻል ኣድለዮ?

ሙብዛሕቶም እዚ ዘረባ ዘልዕሉ ዘለዉ ከምቲ “ኣብ ኣሸንዳያ ዝፀመመት ጎርዘስ ወ-ዕምብብ ደርፋ” ከምዝበሃል ኣብ መወዳእታታት 20 ክፍለዘመን ካብ ሃገሮም ዝረሓቑ ወገናት፣ ዘሎ ኩነታት ምዕባለ ሃገርና ምርዳእ ዝኣበዮም ወይ ዘይወሓጡሎም ወገናት ዝዛረብዎ ጊዚኡ ዝሓለፎ ዝኣረገ ደርፊ ትግራይ ትግርኚ እዩ። ኢትዮጵያ ከምቲ ንኸይምለሱ ዓኸር ደብሪዮምላ ዝኸዱ ናይ ዝሓለፈ ስርዓት ናፈቕቲ ወይ ከዓ ናይ ዝሓለፈ ስርዓት ተነጻጻሪ ስይተኛታት (ዳያስፖራ) ዝፈልጥዎ ሃገር ዘይኮነትስ ሓዚ ዘላ ሓዳሽ ሃገር እያ።

ኢትዮጵያ ሓዚ ናይ ኣፍሪካ ግዙፍ ኢኮኖሚን ብዙሕ ህዝቢ ኣለወን ካብ ዝበሃላ ውሑዳት ሃገራት ሓንቲ እያ፤ ኣብ ኣፍሪካ ፅዕንቶ ፈጠርቲ ካብ ዝበሃላ ውሑዳት ሃገራት ሓንቲ እያ፤ ኢትዮጵያ ካብ ዓለምና ስለጥ፣ ፍትሓዊ፣ ቀፃልነት ዘለዎ ዕብዮት ዘረጋገፃ ዝበሃላ ብኣጻብዕቲ ዝቐፀራ ሃገራት ሓንቲ እያ።

እሞ ንምንታይ ደኣ ንምንፅፃል ይሕሰብ?

ኣብ ዘመነ ግሎባላይዜሽን ንልምዓት ወሰንቲ ካብዝበሃሉ ሓደ በዝሒ ህዝቢ እዩ። **በዝሒ ህዝቢ ምህላወ ማለት ሰፊሕ ዕዳጋ ምህላው ማለት እዩ፤ በዝሒ ህዝቢ ምህላው ማለት ሰፊሕ ናይ ልምዓት ሰራዊት ምህላወ ማለት እዩ፤ ሰፊሕ ጉልበት ምውናን ማለት እዩ፤ እዚ ጉልበት እዚ ድማ ዘሎካ ተፈጥራዊ ሃብቲ ብቐሊሉ ክብሪ ወሲኽካ ናብ ልምዓት ንምእታው ዓብዪ ረብሓ ኣለዎ።**

እሞ ንምንታይ ደኣ እዩ ትግራዊይ ካብ 90 ሚሊዮን ኣሕዋቱ ፈሊኻ ናብ 2-3 ሚሊዮን ኣሓቱ ምፅንባር ዝተደለየ? ብሓቂ ንትግራዊይ ብምሕጻብ ዋላስ ኢታ ናብ ናይ ቀደም ናይ ስልጣንን ናይ ምዕባለን ቦታኣ ንምምላስ ትግሰግስ ዘላ ኢትዮጵያ ንምፍርራሕ?

እሞ ነቲ ትግራዊይ ካብ ንዘመናት ሓቢሮምዎ ዝነበሩ ዘለዉ፣ ኣብ ሕማቕን ፅቡቕን ጊዜ ካብኡ ዘይተፈለዩ ንሱውን (ህዝቢ ትግራይ) ከምኡ ኣብ ሕማቆምን ፅቡቕምን ምስኡም ከይተፈለዩ እናተደጋገፈ ዝመፀ፣ ክብሪ ንምግሃስ ካብ ኩሉ ሸነኽ ዝመፀ ፀለምትን ፀዓዶን ወረርቲ ኣብ ምምካት ካብ ጫፍ ናብ ጫፍ ኣለናልካ ብምባል ኣብ ጎኑ ዝተሰለፉ ህዝብታት፣ ኣብ እዋን ናይ ውሽጢ ብረታዊ ቃልሲ ኣብ ጎኑ ዝተሰለፉ፣ ኣብዙ ሓዚ እዋን ዘለናዮ ሃይሃይታ ድኽነት ምጥፋእ ቃልሲ ኣብ ጎንና ተሰሊፎም ምትሕግጋዝ ዝገብሩ ዘለዉ ህዝብታት ሃገርና ራሕሪሕኩም ናብ ቢቃይ ምሳኹም ሓደ መንግስቲ ክምስርት ኣይደልን፣ ምሳኹም ዘድልዩን ፅቡቕ ጉርብትና እዩ ኢሉ ብሙሉእ ድምፁ ዘረጋገፀ (99.8%) ህዝቢ ኤርትራ ተፀምብሩ ዝብሉናስ ፈተውቲ ዶ ፀላእቲ?

ህዝብታት ሃገርና ንዘመናት ብድሕረትን ድኽነትን ድሕሪ ምስቓይ ሳላ ንፁር ህዝባዊ መስመርን ውድብን ምውናንና ኣብ ዘይተገመተን ኣብ ዝሓፀረን ጊዜ ዋርድያ ድኽነት ዝነበረ ደርጊ ደምሲስና፣ ምንባርን ዘይምንባርን ካብ ዘይፍለየሉ ዘመን፣ ምንባር ዘይትምነየሉ ዘመን ወፂኖ እንታይነት ምንባር ምስትምቓር ኣብዝጀመርናሉ፣ መንገዲ ስሉጥ፣ ፍትሓዊን ቀፃልነት ዘለዎን ልምዳት ኣብ ዝሓዝናሉ፣ ውፅኢት ድኻምና ኣብ ነስተማቕረሉ እዋን፣ ኣብ መንጎ ህዝብታት ሓድነት፣ ፍቕሪ፣ ሓልዮት፣ ምትእምማን፣ ምክእኣል፣ ምስትምቓር ኣብ ዝጀመርናሉ ንዑ ተበጨሩ ማለትስ ናይ ጥዑይ ኣእምሮ ዘለዎ ሰብ ምኽሪ ዶ ዋላስ ብወልፊታት ናይ ዝመርቀኑ ምኽሪ? ዋላስ ናይ ፀላእትና ሕልሚ?

5.4 ትግራይ ትግርኛ (ኣግኣዚያን) ብሓቂ ንህዝቢ ኤርትራ ብምሕሳብዶ ዋላስ ካሊእ ውዲት?

ህዝቢ ኤርትራ ሓውና ምጁኑ ማንም ዘይኸሕዶ ሓቂ እዩ ብሄረ ትግራይ፣ ኢሮብ፣ ዓፋር፣ ኩናማ፣ ኣብ ክልቲኡ ሃገራት ዝርከብ እዩ። ግን ድማ ብታሪካዊ ኩነታት ህዝቢ ኤርትራ ን60 ዓመት ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ /50 ዓመትን ብጣልያንን 10 ዓመት ብኢንግሊዝን /፣ ቀፂሉውን ድሕሪ ብዙሕ ናይ ክልቲኦም ህዝብታት ቃልሲን ናይ ሕቡራት መንግስታት ጣልቃ ኣታውነትን ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ተፀንቢራ ን30 ዓመት ብሃገርና ኢትዮጵያ ተማሓዲራ /ንሶም ከምዝብልዎ ተገዚኣ/ ብጠቅላላ ን100 ዓመታት ናይ ባዕላ መንግስቲ ዘይብላ ኣብ ትሕቲ ዘይኣመነትሉ ምሕደራ ትመሓደር ዝፀንሐት ሃገር እያ።

ኣብ መወዳእታ ብቃልሲ ክልቲኦም ህዝቢታት /ኢትዮጵያን ኤርትራን/ ደርጊ ተደምሲሱ። ድሕሪ ዓዎት ህዝቢ ኤርትራ (99.8%) ምስ ኢትዮጵያ ሓድነት ማለት ካብ ባርነት ዘይፍለ እዩ ስለዚ ነፃነቲይ ይሓሸኒ ኢሉ መሪፁ፡ ስለዝኾነውን ህዝቢ ኤርትራ ተወፂዖ ኢሉ ድሕሪ ናይ 30 ዓመት መሪር ቃልሲ ንደርጊ ምስ ኢትዮጵያውያን ኣሓቱ ደምሲሱ፣ ነቲ ብሓይሊ ዘረጋገዎ ዓወት፣ ብህዝብ ውሳኔ ኣረጋጊፁ ነፃነቱ ዝኣወጀ ህዝቢ፣ ሓዚ ሓውና ኢኻ፣ ብሄርና ኢኻ ኢልካ ናባና ብሓይሊ መልጢ ክሕወስ ምግባር ኣብ 21 ክ/ዘ ምሕሳቡ ጌጋ እዩ ጥራሕ ዘይኮነስ ፀረ-ህዝብነትውን እዩ። ብትኽክል ንህዝቢ ኤርትራ ዝሓሊ ሓይሊ እዩ ዝብል እንተኾይኑ ምርጫ ህዝቢ ኤርትራ ከኹብር ይግባእ። ኣብዙ ሕዚ እዋን ህዝቢ ኤርትራ ንሻዕብያ ኣምሪሩ እንተፀልአውን ንነፃነት ኤርትራ ኣምሪሩ ፀሊኡ ማለት ኣይኮነን። ህዝቢ ኤርትራ ዝብሎ ዘሎ ምልክነት ስርዓት ሻዕብያ ዩብቅዕ፣ ዴምክራሲያዊ ስርዓት ይሃልወና፣ ሰላማዊ ጉርብትናን ማሕበረ-ኢኮኖሚያዊ ትሕብባር ምስ ኩሎም ጎረባብትና እዩ ዝብል ዘሎ። ስለዚ ካብዚ ወፃኢ፣ ኖ ትግራይ ትግርኛ ዝብል ዕላማ ናይ ኣቦና ወልደኣብ ወልደማርያም እዩ ድሌትካ ውን እዩ፣ ብናይ ሻዕብያ ድሌት ብግዲ ተገዲድካ ኢኻ ነፃነት መሪፅካ ዝበሃል ዘረባ፣ ኣነ እዩ ዝፈልጠልካ ዝብል ፀረ ህዝብን ፀረ ዴምክራሲን ኣተሓሳስባ እዩ።

6 መጠቃለሊ

ስለዚ ሓድነት ስለዝተደለየ ዝመፅእ ኣይኮነን። ንሕና ሓዚ ብዴምክራሲ ብልምዓት ነዊሕ ጉዕዞ ተጓዲዝና ኣለና። እኒ ሻዕብያ ንኤርትራ ሓዘምዎ 26 ዓመት ደቂሶም ክሳብ ሓዚ ኣይተበራብሩን። ብዝሓለፉ ስርዓታት ይኹን ብወራር ሻዕብያ ዝበፀሑ ስምብራታት ገና ኮምተርተር እዮም ኢሎም ዘለዉ። ንኹሉ ናይ ውድቀቶም ምክንያታት ኣመሪካ፣ ሸርሒ ወያነ፣ ጭፍራ ወያነ፣ ኢትዮጵያ እናተብሃለ ዝደንቆረ እዝኒ ከመዛዝን ጊዜ የድልዮ።

እዚ ክድሕን ዝኸእል ኩሉ ወገን ካብ ድኽነት ወጺኡ፣ ዴምክራሲያዊ ስርዓት ሃኒፁ ዘረብኡን ዕላምኡን ኩሉ ኤኮኖሚን ዕዳጋን ምዃን ምስጀመሪ እዩ። መንገዱን መንገዱ ውድድርን ነፃ ዕዳጋን እምበር መንገዱ ምትላልን ምጭብርባርን ኮንትሮባንድን ከምዘየዋፅእ ብልቢ ክተሓዝ ከሎ እዩ። እዚ እንተዘይኮይኑ ተለኻኺምካ ንድሕሪት ምምላስ እዩ። ኣብ 19ን 20 ክፍለ ዘመን ወሳኒ ሓይሊ ጡንቻ፣ ወታደር፣ ኣፅዋር እዩ ነይሩ፤ ሓዚ እዚ ተቐይሩ እዩ። ናይ ኩሉ መእሰሪ ኤኮኖሚያዊ ዕብየት ምውህላል ሃፍቲ እዩ። እዚውን ብሓይሊ ዘይኮነስ ብውድድር፣ ኣብ ነፃ ዕዳጋ ፅሬት ዘለዎ፣ ብዝድለ መጠን፣ ኣብ ዝድለ እዋን፣ ብዝሓሸ ዋጋ ብምፍራይ ተወዳዳሪይ ብምዃን እዩ።

ካብ ኩሉ ንላዕሊ ግን ዴምክራሲያዊ ኣተሓሳስባ ብኹሉ ወገን ክህልወና ይግባእ፣ እቲ ሓደ ኣብቲ ሓደ እንግድዳ ዝነብረሉ ኣተሓሳስባ ዘመኑ ሓሊፉዎ እዩ። ሓዚ ህዝቢታት ተደላሊዮም /ሓደ ህዝቢ ጥራሕ ዘይኮነስ ክልቲኦም ወይ ኩሎም እንተተደላሊዮምን ፍቓደኛ እንተኮይኖምን ጥራሕ ብሓደ ዝነበርሉ ክን ወስድ ይግባእ። ስለዚ ብናይ ሎሚን ብናይ ፅባሕን ሪኢና ምውሳኔ ይጠቓም። ሳላ ወያነ እዚ ኣተሓሳስባ እዚ ብምስጓሙ ሃገርና ካብ ናይ ምብትታን ሓደጋ ወጺኦ ኣብ ጎዳና ዕብየት ትርኩብ። ስለዚ ወያነ በዓል ውለታ ሃገርና እዩ።

ኣብ ዝሓለፉ 15 ዓመታት ዝተምሃርናዮ ነገር እንተሃለው፣ ወደብ ማለት ጎሮሮ ሓደ ሃገር ኣይኮነን፣ ወደብ ማለት ተራ ናይ ዕዳጋ ኣቕሓን ብገንዘብ ዝግዛእን እዩ። ከም ዕድል ንሕና ኢትዮጵያውያን ብዙሓት ኣማራጺ ወደባት ኣለውና ገንዘብ እንተረኺብና ድኽነት እናጥፋእና እንተኼድና ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ወደብ ንሕና ኢና ወሰንቲ ንኸውን። ኣብ 21 ክፍለዘመን ጎሮሮ ሃገር ወደብ ወይ ተፈጥሮ ሃፍቲ ዘይኮነስ ልምዓታዊ መስመር እዩ፣ ወያነደ ዴምክራሲ መስመር እዩ። ሓዚ ምስ ኤርትራ ሰላም እንተዝፍጠር እውን ምናልባት እቲ ወደብ እንተተሓዲሱ ኣብ ናይ ሃገርና ልምዓት ዝህልዎ ረብሓ ከምቲ ቀደም ንሓስቦ ዘይኮነስ ብጣዕሚ ውሱን እዩ። ምናልባት ንመብዛሕቱ ክልል ትግራይን ንውሱን ከባቢ ኣምሓራን ዝሓሸ ኮይኑ ንካሊእ ክፋል ሃገርና ግን ብዙሕ ረብሓ የብሉን ምክንያቱ ካብ ናይ ኤርትራ ወደብ ካልኣት ወደባት ብዝሓሸ ዋጋ ይርከብ ቀረባ ብምዃኑ።

ሻዕብያ ካብ ድቃሱ ክበራበር ይግባእ መራሕቲ ሻዕብያ ኣብናይ ውልቀ ናብረኦም ተሓጺሮም ምርኣይን ምሕሳብን ጠጠው የብሉ። ህዝቦም ቆላሕ ኢሎም ይርኣዩ፤ ትዕቢትን ጉራን ዋጋ የብሉን፤ ምእንቲ ህዝብኻ ኢልካ ክራባታ ኣሲርካ ፍቆዶ ዝለምዑ ሃገራት ኬድካውን ይልመን እዩ። ኤርትራ ካብ ድሕረትን ድኽነትን ክትወፅእ ዘለዋ ተፈጥሯዊን ሰብኣዊን ሃፍታ ተጠቂማ እትለምዐሉ ፖሊሲን ስትራቴጂን የድልያ። እዚ ንምግባር ዴሞክራሲ መማረቂ የብሉን፤ ንሃገር ዝጠቅም ዝተፈላለዩ ሓሳባት መግባዕ ህዝቢ ኤርትራ ዝመስሎ ክመርፅ ዕድል ክወሃብ ይግባእ። ብናይ ሻዕብያ ውልቀ መላኪነት ኤርትራ ካብ ጊዜ ናብ ጊዜ ንድሕሪት እናንቆልቆለት ኣብ ዝኸፍኦ ብርኪ፤ ህዝባ ፈንፊንዋ ኣደዳ ስደት ክሳብ ዝኸን በጺሓ ኣላ። ነቲ ቅድሚ ሃገሩ ቃልሲ ዝጀመረ ህዝቢ እዚ ኣይግባእን። ሻዕብያ ከምቲ ንነፃነት ኢሉ መስዋእቲ ዝኸፈለ ሓዚውን ምእንቲ ህዝቡ ኢሉ ካብ ድቃሱ ክበራበር ይግባእ፤ ምእንቲ ህዝቡን ሃገሩን ኢሉ ካብቲ ሓዝዎ ዘሎ ዝፈሸለ ዕላማን መፈፀሚ ስትራቴጂን ተላቂቕ ሸንፈቱ ኣሚኑ ክህደስ ይግባእ።

ተሸንፍካ እንዳሃለኻ ህዝብኻ ፈንፊኑካ እናሃደመካ እናሃለወ ፀገማትካ ጊዚያዊ ፀገም እዩ፤ ናይደገ ፅዕንቶ እዩ፤ ጊዜ ሓላፋይ እዩ እናበልካ ጊዜ ምጥፋእ ተቐባልነት የብሉን። እኒ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ናይ ውልቆም ናብራ ምርኣይ ገዲፎም ህዝቦም ይርኣዩ፤ ዓይኖም ይቕልዑ፤ ትዕቢትን ፈሽራን ዋጋ ከምዘይብሉ ካብ ተግባራቶም ዝሓለፉ 16 ዓመታት ክመሃሩ ይግባእ። ሸንፊትካ ተቐቢልካ ካብ ውድቀትካ ክትወፅእ ምፅዓር ከም ውርደት ክቐፀር የብሉን። ውርደት ማለት ብትዕቢትን ህልኽን ተወጢርካ ኩሉ ዓለም ዝሪኦ ውድቀትካ ክትሸፋፍንን ምኽንት ምብዛሕ፤ ፅቡቕ ኣለና እናበልካ ህዝብኻ ብድሕረትን ድኽነትን ክሳቕ ምፍቃድ እዩ ውርደት ማለት።

ኤርትራ ኣብ ናፃ ዕዳጋ ተዋሳኢት ክትኮን፤ ሰፊሕ ዕዳጋ ክትረክብ ምስ ጎረባብታ ኣብ እንካ-ሃባ ዝተመስረተ ርክብ ክትፈጥር ይግባእ፤ ኣብ ኢትዮጵያ ወያኔ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ምህላው ንኩለን ጎረባብቲ ሃገራት ዓብዩ ዕድል እዩ። ምኽንያቱ እምነታት ወያኔ ዴሞክራሲ ኣብ ማዕርነት ህዝብታትን ማዕረ ዕድልን ዝኣምን ብምዃን ናይቲ ሓደ ልዕልነት ናይቲ ካሊእ ተበዳሊነት ኣይቐበልን፤ ናይ ካሊእ ህዝቢ ረብሓ ንምርግጋፅ ናይቲ ካሊእ ህዝቢ ረብሓ ኣይደራደርን። ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ኣብ ዝግብር ርክብ ረብሓታት ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ምኽባር ካብ ሻዕብያ ንላዕሊ ኣብ ወያኔ ዴሞክራሲ ምትእምማን ይክኣል።

ምኽንያቱ ብወያኔ ዴሞክራሲ ኣተሓሳስባ ጓና ዝበሃል ብሄር፤ ብሄረሰብ፤ ህዝቢ የለን። ጓና ወይ ፉሉይ ተፈታዊ፤ ወይ ፉሉይ ሓለፋ ወይ ኣድልዎ ዝግበረሉ እምነት፤ ፆታ፤ ብሄር፤ ብሄረሰብ፤ ህዝቢ የለን። የለን ጥራሕ ዘይኮነስ ኩሉ ማዕረ እዩ ኢሉ ይኣምምን። ንሓደ ሰብ ብብሄራዊ መንነቱ፤ ብእምነቱ፤ ብፆታኡ ዝግበር ኣፈላላይ፤ ሌላን ጉሌላን፤ ዝግበር ሓለፋ ወይ ኣድልዎ ኩሎም ፀረ ዴሞክራሲያዊን ፀረ ህዝብን ተግባራትን ኣተሓሳስባን እዮም ብምባል ወያኔ ዴሞክራሲ ኣምሪሩ ይቃለሰም። ህወሓት ረብሓታትን መሰላትን ህዝቢ ትግራይ ንምርግጋፅ ዝቐመት ወያኔ ዴሞክራሲያዊት ውድብ እያ። እዚ እንትበሃል ግን ህወሓት ረብሓን መሰልን ህዝቢ ትግራይ እንትተረጋግፅ ብዓይኒዕሙተይ ብዓጋም ጠሓስ ዘይኮነስ፤ ብእምነታት ወያኔ

ዴሞክራሲ እዩ። ናይ ህዝቢ ትግራይ መሰልን ረብሓን ንምርግጋፅ ናይ ካልኣት ህዝብታት መሰልን ረብሓን ብምጥሓስ ኣይኮነን ብምኽባር እምበር።

ብእምነታት ወያኔ ዴሞክራሲ ናይ ካልኣት ህዝብታት ረብሓን መሰልን ብምጥሓስ ዝረጋገፀ መሰል ረብሓን ህዝቢን የለን፤ እንተሊዩውን ወያኔ ዴሞክራሲ ዘይኮነን ፀቢብነት ወይ ትምክሕቲ ጥራሕ እዩ። ሓዲ ወያኔ ዴሞክራሲያዊ ውድብ ንሓዲ ዝውክሎ እዩ ዝብሎ ህዝቢ ረብሓታቱ ከረጋገፀ ዝቆመ እንተኾነውን ናቱ ህዝቢ ካብ ካሊእ ህዝቢ ኣብሊፁ ኣይርእን። ህዝቢ ህዝቢ እዩ። ግን ድማ ሓዲ ህዝቢ ህዝቢ እዩ ብዝብል ዶቡ ሰጊሩ ረብሓ ህዝቢ ከረጋገፀ እዩ ማለት ህዝባዊነት ወይ ወያኔ ዴሞክራሲያዊነት ኣየብልን። ስለዚ ወያኔ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ኣብ ኢትዮጵያ ክሳብ ዝሃለወ፣ ሃገርና ምስ ጎረባብቲ ሃገራት ኣብ እትገብሮ ርክብ ረብሓታት ህዝቢ ጎረባብቲ ሃገራትና ካብቲ ዘለወን ስርዓት ንላዕሊ ኣብ ወያኔ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ክተኣማመና ይኸእላ። እዚ ንጎረባብቲ ሃገራት ምእንቲ ከፈትዋና እንገብሮ ዘይኮነን ናይ ወያኔ ዴሞክራሲ እምነትናን ሃይማኖትናን ስለዝኾነ። ነዚ እዩ ጎረባብቲ ሃገራትና ኣብ ኢትዮጵያ ወያኔ ዴሞክራሲ ምህላወ ዕድለኛታት እየን ንብል።

ስለዚ ንኤርትራ ምንም መማረቂ ዘይብሉ ምስ ኢትዮጵያ ብምዕራቕ ፅቡቕ ጉርብትና ክህሉ ብምግባር በቢመዓልቱ ብሚልዮናት ዝቐፀር ገንዘብ ካብ ክራይ ወደብ ብምርካብ ናብ ምጥፋእ ድኽነት ክተውዕሎ ይግባእ፤ ኢትዮጵያውን ንትግራይን ንዝተወሰኑ ከባቢታት ኣምሓራን ወደባት ኤርትራ ብምጥቃም ቀረባ ብምጅኑ ወጻኢታት ትራንስፖርት ብምቕናስ ተረባሒት ትኸውን። ኣብ መንጎ ኢትዮጵያን ኤርትራን ዘሎ ኣይሰላም ኣይኩናት ዕድመ ብሓንቲ መዓልቲ ምውሳኽ ማለት ሚልዮናት ክራይ ወደብ ምስኣን ማለት እዩ፤ ሚልዮናት ገንዘብ ብማዕልቲ ምርካብ ድማ ንኸንደይ ኤርትራውያን ወገናትና ማይ፣ መንገዲ፣ ጥዕና፣ ትምህርቲ ከምዝኾነት ገቢጥና ክንርኣ ይግባእ። ስርዓት ኢሳያስ ኣፈወርቂ ጎንደር ኢትዮ ኤርትራ ዶብ ከምዘይኮነ ብደንቢ ይፈልጥ፤ ህዝቢ ኤርትራውን ከምኡ። ዶብና በዚ ሕማቕ ኣጋጣሚ /ጦርነት ኢትዮ ኤርትራ ማለተይ እዩ/ ተሓንጺፁ ተወዲኡ ዝሓደረ ነገር እዩ፤ ሓዚ ናይ ዶብ ፀገም የብልናን። ሻዕብያ ክበራበር ይግባእ፤ ዶብ ዶብ እንተበለ ንባዕሉ እዩ ዘዕኹ ዘሎምበር እዚይስ ካብ ማንም ዝተሓብኦ ኣይኮነን። ከምታ ንሪኣ ዘለና ሕድ ሕድ ማዕልቲ ኣይ ሰላም ኣይኩናት ንኤርትራ እናሃሰየታ ትሓልፍ ኣላ፤ ዋጋ ንትዕቢትን ህልኽን ስርዓት ሻዕብያ፣ ህዝቢ ኤርትራ ከምዚ ዓይነት ዋጋ (ማህሰይቲ) ክኸፍል ኣይግባእን ስለዚ ይኸኖ ክብል ይግባእ።

ካብ ህዳሰ ኢትዮጵያ
hidaseethiopia@yahoo.com
ጉንቡት 7፣ 2009 ዓ.ም.

መቐለ